

Nr 207.

Av herrar **Svensson** i Ljungskile och **Stjärne**, *angående åstadkommande vid taxering av jordbruksinkomst av en rättvisare uppskattning av i hushållet förbrukade naturprodukter.*

1943 års riksdag har i skrivelse till Kungl. Maj:t begärt en utredning om ändring av gällande skatteförfattningar i sådan riktning, att jordbrukare få rätt att taxeras efter bokföringsmässiga grunder. En kommitté för utredning av denna fråga har också tillsatts av statsrådet och chefen för finansdepartementet.

Det torde emellertid vara uppenbart att även om en dylik möjlighet till deklaration och beskattning efter bokföringsmässiga grunder kommer till stånd, så kommer ändå under lång tid framåt huvudmassan av våra mindre jordbrukare att deklarerat enligt den nu tillämpade inkomstredovisningen. För en mindre jordbrukare, som avyttrar sina produkter successivt allt eftersom produktionen fortskrider, kan denna form för deklaration och beskattning vara nöjaktig. Förutsättningen är dock även i detta fall att det finnes tillförlitliga anteckningar till stöd för deklarationens avgivande.

När det gäller redovisningen av kontanta inkomster kunna de ekonomiska föreningarna numera giva både jordbrukare och taxeringsnämnder värdefull hjälp. En tillförlitligare deklaration och därmed en rättvisare beskattning kan därför i detta avseende påräknas.

Den punkt, som från det mindre jordbrukets synpunkt ter sig mest otillfredsställande, är deklaration och beskattning av naturprodukter. Mot lagens bestämmelser, att dessa skola upptagas till sitt verkliga värde, är intet att erinra. I praktiken har man dock i många fall schablonmässigt följt vissa regler, som icke lett till rättvisa resultat. Enligt ett protokoll från sammanträde jämlikt § 75 taxeringsförordningen å länsstyrelsen i Göteborg år 1942 framhålles, att taxering efter den faktiska förbrukningen av olika varuslag måste grundas på regelbundet förda anteckningar rörande de uttag, som skett för det egna hushållet. Denna sak understrykes på följande sätt:

”Endast i de fall, då enligt taxeringsnämndens övertygelse uppgifterna i deklarationen byggde på en dylik löpande och fullständig bokföring av beskaffenhet att kunna framläggas inför nämnden, borde värdering efter varuslag ifrågakomma. Då uppgifterna emellertid nästan uteslutande finge antagas vara grundade på en mer eller mindre i efterhand gjord beräkning av förbrukade kvantiteter, måste värderingen regelmässigt såsom tidigare ske efter schablon.” Detta mycket restriktiva uttalande, som på förhand diskvalificerar så gott som alla deklarerandes egna uppgifter av förbrukade varukvantiteter, avbalanseras med följande ord: ”Då de schablonmässiga vär-

dena voro beräknade med hänsyn till att samtliga förekommande varuslag utnyttjades i hushållet, måste därvid iakttagas att i fall, då vissa varuslag helt eller delvis inköpts till hushållet, motsvarande reducering gjordes i värdena." Vidare underströk landskamreraren vikten av att värdet enligt schabloner, vilket vore avsett för normalfall, tillämpades individuellt, så att utjämkning verkställdes uppåt eller nedåt, så snart särskilda förhållanden därtill föranleda.

Resultatet blir i regel att uppskattningen av naturaprodukter helt blir beroende av taxeringsnämndens kännedom och intresse för de enskilda fallen. Om kommunen är liten och taxeringsnämndens ordförande äger god kännedom om och förståelse för de mindre jordbrukarna, kan resultatet bli bra. I många fall blir emellertid förfarandet synnerligen schablonmässigt med resultat att särskilt de större familjerna på de svagaste gårdarna påföras inkomster, som de aldrig haft. Om man samtidigt använder metoden att kräva viss kontant inkomst för varje försörd familjemedlem, kan resultatet bli, att tillkomsten av ett barn i en småbrukarfamilj leder till höjd skatt, även om inkomsten inte stigit ett öre. *Det blir skatt på barn.*

Tiotusentals personer bland landsbygdens småfolk sakna både kunskap om de vägar, på vilka rättelse kan vinnas och möjlighet att begagna sig av dem. De konstatera endast att de få betala skatt för en inkomst, som de aldrig haft.

De ojämnheter och orättvisor i jordbruksbeskattning, som här ovan antytts, äro för stora skaror av vår småbrukarbefolkning ett allvarligt problem. Samtidigt som statsmakterna nu låta utreda på vad sätt de teoretiskt skolade jordbrukarna, som kunna lägga upp en fullständig bokföring, skola beredas möjlighet att få deklarerat och bli beskattade efter denna, bör man enligt min mening även företaga en översyn över förfaringssättet vid deklaration och taxering utan stöd av fullständig bokföring. Därvid bör det mindre jordbrukets redovisning av förbrukade naturaprodukter särskilt beaktas.

Med stöd av det ovan anförda hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning

1. om huru en rättvisare uppskattning av i hushållet förbrukade naturaprodukter skall kunna åstadkommas i samband med deklaration för och taxering av jordbrukare, som icke ha fullständig bokföring, samt

2. om andra därmed sammanhängande detaljer, som kunna aktualiseras i samband med en sådan utredning.

Stockholm den 17 januari 1944.

Wald. Svensson.

And. Stjärne.